

Presidendi esseevõistlus „Missuguses Eestis ma tahan elada?”

EESNIMI: Grete Helena

PEREKONNANIMI: Kütt

ESSEE PEALKIRI: Missuguses Eestis ma tahan elada?

VANUS (õpilastel kool ja klass): Rocca al Mare Kool, 4.a klass

Olen tihti mõelnud, et kuidas olen sattunud elama siia väikesesse Eestisse, kuigi maailmas on nii palju riike. Miks ma ei sündinud näiteks Indias, Hispaanias või hoopis Ameerikas? Aga miks mul ongi vaja minna kuhugi suurde riiki, kui olen sündinud nii mõnusal maal nagu on selleks Eesti. Tõsi küll, igal riigil on oma plussid ja miinused, kuid mind hoiab kõige enam oma kodumaal siinne imeline loodus.

Eesti üks suurim aare on loodus, mis ei ole mitte ainult imeline, vaid ka mitmekülgne. Pole siis ime, et oleme Euroopas 4. kohal metsa pindala poolest, kuid mets muudab riigi ilusaks ainult siis, kui ta on puhas. Olen näinud küll, kuidas tublid koristajad toovad metsa alt prügi ära, aga pahatihti jäetakse see kott tee kõrvale, kus metssiga tuleb ja selle katki rebib... Näiteks Põhja-Norra mägedes on väga puhtad metsad. Ilmselt sealsed inimesed aitavad kaasa sellega, et ei viskagi metsa alla prahti. Meie, eestlased, võiksime ka sellised olla või kui ka midagi jääb kahe silma vahele, siis järgmine inimene võiks selle üles korjata. Siis oleks inimestel hea olla ja ka taimedel ja loomadel mõnus metsas edasi kasvada. Eestlasi kiidetakse küll oma töökuse ja korraarmastuse poolest, kaunistatakse ja korrastatakse oma kodu, kuid kodu mõiste piirdub meil pahatihti oma isikliku eluasemega. Tahaksin, et mõisted kodu ja kodumaa oleksid inimesele samatähenduslikud. Nagu ei visata prahti oma koduõuele, ei viida seda ka metsa alla, sest kõik Eestimaa metsad, jõed ja järved on minu kodu. Minu õnn on see, et olen üles kasvanud vabas Eestis ja tunnetan kogu Eestimaad MINU koduna ja seepärast ei tule mul pähegi loodust risustada, prahti maha loopida või veel hullem – midagi varastada. Oma kodus ma ju nii ei tee !

Kui metsas jalutada, siis tihti jääb teele ette mõni kaevik ja see tuletab mulle meelde meie Eestimaa uhket minevikku, kui meie esivanemad andsid enda elu, et meie saaksime elada vabas Eestis ja nagu näha, usk sellesse aitaski saada tahetud vabadust. Kokku 38 aastat on eestlane saanud nautida seda, millest unistasid meie vanavanavana....jne. -vanemad – iseseisvust. Eestis on säilinud ka palju asju vanast ajast, mida säilitatakse muuseumites. Igas muuseumis on alati põnev käia, eriti meeldivad mulle ajaloolised- ja loodusmuuseumid. Näiteks käisime klassiga Mahtra külas, kus oli väga põnev muuseum ja seal räägiti Mahtra sõja kohta ning näidati meie esivanemate toimetusi läbi piltide. Selline pilguheit minevikku tuletab meelde meie esivanemate püüdlusi ja seda, et praeguses vabas Eestis elades peame alati tahtma talle parimat.

Mind teeb murelikuks Eesti suhted meie suure naabri Venemaaga, kellega läbi ajaloo on meil läbisaamine olnud keeruline. Lisaks naabrusele Venemaaga elab Eestis palju venelasi ja seetõttu arvan ma, et on mõttekas nendega sõbralikult läbi saada. Ja isegi, kui keegi peab Venemaad meie vaenlaseks võib mõelda Oscar Wildele, kes ütles: ”Andke alati andeks oma vaenlastele – miski ei

aja neid rohkem närvi!” Tahaksin, et Eesti saaks hästi läbi kõigi maailma maadega ja mina võiksin julgelt igasse riiki reisida.

Kui mõelda, et näiteks soomlased ei peagi välismaale reisima, neil on endil nii suur riik, et sedagi peab uurima terve eluaja, siis tegelikult on Eestiga sama lugu. Eestimaal on nii palju avastamist, et sellel suvel(2007) plaanin minagi minna Eestit avastama. Kui keegi arvab, et Eesti on väike, siis ta eksib rängalt, sest enda jaoks avastamiseks uusi kohti nii metsades, kui ka maakohtades on lõputult palju. Selle üle me peaksime olema väga uhked, et nii väike maa on samas ka nii suur.

Vaatamata sellele, et Eestis on ilus loodus, elab meil kõige rohkem inimesi ju ikkagi linnas, eriti Tallinnas. Linnaelul on loomulikult ka omad eelised. Pood on kodu lähedal, kooli jõuab jalgsigi minna ja bussipeatus, kust väljuvad igasse ilmakaarde sõitvad bussid, on koduukse ees. Kõige parem, kui väljaspool linna on suvila, kuhu minna suvel, et nautida värsket õhku ja linnulaulu. Linna suurim viga ongi autod, mis saastavad õhku, kuid ega linna ilma autodeta ei olekski. Minu arvates on linna suurim pluss ühistransport, sest sinna mahub palju inimesi sisse ja kogu selle rahvamassi peale ainult 1 õhusaastaja. Pealegi käivad nad veel nii tihti, et igal ajahetkel võid sõita. Kui esimese bussi peale ei jõua, siis viie minuti pärast saad järgmisele, kuid väljaspool linna on bussiliiklus väga hõre. Minagi elan Tallinnast väljas Väänas. Koolis käin Tallinnas, muusikakoolis aga Tabasalus. Kooliminekuks mul sobivat bussiaega ei ole, õnneks käib ema autoga linna tööle, seega on mul võimalus temaga koos kooli jõuda. Ka koolist muusikakooli jõudmine on seotud suurte raskustega, kuna busse sobival ajal ei käi. Õnneks saab ühe koolikaaslase ema meid koos muusikakooli viia.

Aga minu süda ihkab elada päris maal, kaugel linnamelust ja põrisevatest autodest, sest nagu Väike Prints ütles oma raamatus: “Inimesed trügivad kiirrongidesse, kuid nad ei tea enam, mida nad otsivad. Siis nad rabelevad ja tormavad ringi...See ei tasu vaeva.”

Oma vanavanemate juures Võrumaal Urvastes tunnen, et siin on minu õige koht. Milline loodus! Millised vaated! Kui armsad ja lahked inimesed! Samas näen, kui raske on neil seal eluga toime tulla. Poodi pole kümnete kilomeetrite raadiuses, busse ei käi üldse ja tööl käia pole inimestel kusagil. Süüakse seda, mis kasvab oma aias või laudas. Mul oli nii kahju oma heast sõbrast Mariist, kelle elu unistus oli saada korvpalluriks. Tema treener ütles, et ta on korvpalluriks loodud. Ta elas sealsamas Urvastes, aga trennis käis Võrus. Oli ainult üks buss, millega ta sai trenni minna. Kuid siis võeti see buss liinilt ära ning tal polnud võimalik enam trennis käia ja ta elu unistus purunes. Praegu õpib Marii juba Itaalias ja karta on, et Urvastesse, kus puuduvad võimalused sportimiseks ja muuks enesearenduseks, ta enam tagasi ei tule.

Mu täditütar Maarja on ainus noor inimene Urvastes Kirikukülas, kuhu on jäänud 30 elanikku (I

EV ajal oli seal elanikke peaaegu pooltuhat). Ta on uhke selle üle, et elab selles talus, kus on tema esivanemad elanud 18. sajandist saati. Nüüd lõpetas ta kooli ja tal pole mitte mingit võimalust kodukohast tööd leida. Samas ta tahab oma kodus edasi elada. Ka bussiliiklust, mille abil ta saaks kaugemal käia, ei ole. Seepärast peab ta arvatavasti lahkuma oma kodust, kus ta on mööda saatnud oma 21 eluaastat ja linnaelust ta suuremat midagi ei tea.

Maakohtade suurim puudus on ettevõtted ja firmad, kus inimesed saaksid töötada. Töökohtade olemasolul läheks rohkem noori elama maale, sest siis oleks neil koht, kus tööl käia ja kust toitu osta. Tegelikult on küll selliseid vanu talle ja maju, kus peaks ainult uue katuse peale panema ning olekski maja, pood või hoopis vabrik valmis. Ma tahaksin, et inimene, kes on oma kodu maale rajanud või maal üles kasvanud, ei peaks seda lugema puuduseks ega õnnetuseks, vaid saaks end pidada õnnelikuks inimeseks, kes elab väarikat elu. Unistan sellest, et ka maalapsed saaksid käia sporditrennides, muusikakoolis, kunstiringides ja tantsimist õppimas. Praegu on see enamustel maalastel vaid helesinine unistus, kas võimaluste või rahapuuduse tõttu. Rääkimata meelelahutustest : käia kinos, kohvikus...Tegelikult on ju küll kuskil lähedal mõni linn või asula, kus saaks aega veetmas käia, aga jälle jõuame välja ühistranspordini, mida maakohtades üldse pole. Minagi püüan oma vanematele "auku pähe rääkida", et läheksime Urvastesse elama. Nemad vastavad, et siis sa ei saaks ju käia muusikakoolis, õppida prantsuse keelt ja vanematel poleks tööd... Ja tegelikult on neil ju õigus! Samas ei saa ma oma huvialadest loobuda. Maalastel on aga jällegi see õnn, et nad elavad nii heas keskkonnas, kus inimesed on lahked, autod ei saasta õhku, metsloomi näed oma koduaknast, sööd oma kodu leiba...

Oma kodus ja oma kodumaal tahab inimene tunda end turvaliselt, aga turvalisus on teema, millest eesti inimene kindlasti veel unistab. Palju raha läheb selle peale, et võtta koer, ehitada kõrgeid aedu ja palgata turvateenistus valvamaks oma vara. Tänaval kõndides peame käekoti tugevalt kaenla alla suruma, et seda keegi ära ei näppaks. Autod tahame parkida valvega parklasse, et keegi seda lahti ei muugiks. Samas kuulan kadedusega oma tuttava Marie juttu, kes õpib Šveitsis, kuidas sealsed inimesed maksavad vabatahtlikult parkimisraha, kuna nad tahavad oma riiki toetada, sest neile meeldib seal elada. Šveitsi kohvikus olles sattus ta teiste naerualuseks, kui ta tualetti käekoti kaasa võttis, sest kartis, et see varastatakse ära. Šveitslastel ei tule pähegi, et käekotti ei või vedelema jätta ja oma asju peab pingsalt valvama. Šveits on sama väike, kui Eesti, kuid sellegipoolest on sealsete inimeste suhtumine oma riiki hoopis teistsugune kui meil. Nad hoiavad ja armastavad oma maad, sest kogu Šveits on inimsõbralik ja elamiskõlblik. Minu tuttav elab ka väikeses mägikülas, aga Šveitsis pole vahet, kas sa elad väikeses külas või pealinnas, sest elutingimused on igal pool samad. Bussid ja rongid käivad kõikjal ja nendega saab minna ükskõik kuhu ja millal. Seal peres, kus mu tuttav elab, on ka pere peale ainult üks auto, sest neil pole rohkemaks vajadust. Ühistranspordiga

saab palju keskkonnasäästlikumalt tööle sõita. Jah, ka sellepärast, et õhku ei saastataks nii palju, sõidavad šveitslased ühistranspordiga. Oma kodumaa keskkonnast lugupidamise märgiks söövad nad ainult kas enda või naabri kasvatatud toitu. Külades on Coca-Cola automaatide asemel piimaautomaadid!!! Mina unistaksin kas või sellestki, et Eestimaa külades taastuks maaelu kui eluviis. Inimesed peaksid loomi, kasvataksid vilja jne. Minu vanaisagi pidas paari lehma, kuid enam ta seda teha ei saa, kuna piimaauto ei tule enam paari lehma pärast sinu juurde, sest meiereid on üha vähemaks jäänud ja lähikonnas pole enam kuhugi piima viia. Just sellepärast ongi Eestis lehmapidajaid vähe ja teeäärtes on sammaldunud piimapukid kui mälestusmärgid kunagisest loomapidamisest. Samas oleks väga tore, kui igas külas oleks meierei, kus toodetaks juustu, kohupiima jms. ning seejärel müüki viiakse. Inimesed elaksid siis palju tervislikumat elu ja keegi ei saaks öelda, et see ei ole hea toit, sest oma tehtud on kõige parem. Miks ei tehta uusi meiereisid või vanu uuteks? Sellepärast, et kui sa midagigi tahad teha, pead läbi tegema suure protsessi, kõik peab ju vastama euronõuetele. Olen märganud polettidel uut kohukesesorti, mis tähendab seda, et jälle on keegi saanud euronõuetega ühele poole. Minule maitseb lehmapiim, kuid tean, et paljudele ei maitse, kuna oleme harjunud oma 2,5% piimaga. Kui aga kõik jooksid lehmapiima, siis saaksime ka varsti olla ühel arvamusel, et lehmapiim on hea tervisele, kui ka keskkonnale, sest inimese maitsemeel on ju ikkagi arendatav.

Oleks väga tore, kui meierei kõrval oleks ka väike pagaritööstus. Olen tihti mõelnud, et miks pean ma igal pool sööma seda ühte ja sama saia või leiba. Vahva oleks, kui saaksin Urvastes süüa Urvaste leiba ja Hiiumaal Hiiumaa saia. Urvaste kõrval olevas Antslas on küll üks väike pagar, kuid sinna ei jätku töölisi. Ettevõtte suurim mure ongi töötajad. Kui seal käiks buss nii, et inimesed saaksid sõita natuke oma kodukohast kaugemale tööle, töötaks see pagar nagu kellavärk ja usun, et sinna tahaks päris palju inimesi minna, kuna pagaritöö on ju huvitav.

Eesti niigi viletsa ühistranspordi puudus on tema ebapüsivus. Pannakse üks bussiliin tööle, kuid poole aasta pärast avastatakse, et see on majanduslikult ebatasuv ja bussiliin suletakse. Kuidas aga inimene saab oma eluplaane teha, panna lapsed kooli või muuta oma elukohta, kui ta ei tea, kas tal seal mõne aja pärast liikumisvõimalusi on või mitte.

Mulle meeldivad populaarse laulu sõnad: “Oo, Eestimaa, kuni su küla elab, elad sina ka...” Arvan, et selline riik, kus inimväärsel elu elavad ainult pealinnas elavad inimesed, ei saa end õnnelikuks maaks pidada. Aga mina unistan ja tahan, et KOGU Eesti oleks õnnelik maa. Maa, kus ükski elanik ei peaks millestki puudust tundma seetõttu, et on sattunud “vales” kohas elama. Maa, kus igal lapsel on võrdne võimalus kasvada harituks, ausaks ja oma kodumaad armastavaks inimeseks.